

en ny Ekspropriation vil medføre, kan være et Moment til at bestemme den Pris, Jærnbaneanlægget skal give for at faa dette Hus. Noget lignende maa nødvendigvis gælde, naar der opstaar Kollision mellem et Jærnbaneanlæg og en Kirkegaard, og vi behøve ikke at stille Sagen paa Spidsen ved at udmale det uhyggelige Billede, at man skulde tænke paa at kaste de opgravede Lig ud i Kallebostrand. Spørges der altsaa i et Tilfælde som det foreliggende — hvor der for øvrigt ikke alene er Tale om Ekspropriation af Jord til midlertidigt Brug, men ogsaa til et Jærnbaneanlæg — om, hvorledes Hensynet til det almene Vel stiller sig, saa kan jeg ikke antage andet, end at man maa komme til det Resultat, at det er Begravelsesvæsenet, som maa vige. Thi medens det for et Jærnbaneanlæg har sin store Betydning, ja, undertiden en absolut Betydning, at man kan lægge Jærnbanelinien paa et bestemt Sted, forholder det sig ikke saaledes med en Kirkegaard, idet den kan lægges et andet Sted. Det kan maaste være meget kostbart at faa en anden Kirkegaardsplads, eller udvide den, man har, til en anden Side, men det er kun et Moment, som kan faa Betydning med Hensyn til den Erstatningssum, som vedkommende Kirkegaardsbestyrelse kan forlange for den Jord, den afstaar noget af. I det foreliggende Tilfælde kunde det have sin Betydning ved Jæstættelsen af Erstatningssummen, hvilket kan oplyse de omboende ved Vestre Kirkegaard om, at de ikke have nogen Grund til at tro, at de ere blevne forfordelte i Forhold til Begravelsesvæsenet. Man kunde nu spørge, om man da ogsaa kan ekspropriere fra Jærnbaneanvæsenet? Jeg vil dertil svare, at de Tilfælde utvivlsomt kunne komme, hvor det almene Vel vil fordre, at man fra en Jærnbane eksproprierer til Anlægget af en Stans eller andre Fæstningsværker, og der kan ikke være Tvivl om, at hvis der skulde anlægges Fæstningsværker paa et Sted, hvor der gif en privat Jærnbane, og Staten ikke skulde kunne blive enig underhaanden med vedkommende Jærnbaneelskab, maatte man af Hensyn til det almene Vel finde sig i en Ekspropriation, og foretage de fornødne Forandringer med Hensyn til Jærnbanelinien, enten de nu bleve dyrere eller billigere. Begravelsesvæsenets anførte Argument tror jeg altsaa

er temmelig værdiløst. Jeg tror derfor, min meget ærede Sidemand har Ret i, at man ikke kan stille den Slags Spørgsmaal op og tro, at de ere særlig vanskelige; i det praktiste Liv ville de nok let blive løste. For Næsten kan der, efter min Mening, godt forekomme Tilfælde, hvor Domstolene maa sige: Nej, Du kan ikke ekspropriere. Vil man f. Eks. tænke sig, at der fra en By udgaar to private Jærnbanelinier, hver til sin Side, og de have deres Stationer liggende ved Siden af hinanden, og at den ene trænger til en Udvidelse og derfor kunde ønske at ekspropriere Jord fra den anden, saa maatte vel Domstolene sige: Nej, det kan man ikke gøre. Man kan vel ekspropriere til et Jærnbaneanlæg, men er det en Gang gjort, kan Jærnbaneanlægget ikke ved Ekspropriation igen fratages sin Jord. Hvis man tænkte sig, at to Kirkegaarde, som laa tæt ved Siden af hinanden, skulde udvides, saa kan ikke den ene udvides paa den andens Bekostning; thi ellers vilde man komme til, at det i Stedet for, at det nu hedder, at den, der er først paa Pladsen, har Fortrinnet, da vilde komme til at hedde, at den, der kommer sidst, har Fortrinnet. Det, som altsaa er Hovedspørgsmaalet i denne Sag, er Forholdet mellem Dyrigheden og Fogden, det vil sige Spørgsmaalet om Fortolkningen af Grundlovens § 72. Inden jeg gaar nærmere ind paa det, skal jeg over for den ærede Forespørger bemærke, at han selvfølgelig har Ret i sin Udtalelse om, at Fogden selv maa være berettiget til at afgøre sin egen Kompetence; men der er ingen Grund til overhovedet at fremhæve dette i denne Diskussion, thi det er noget, som gælder for enhver offentlig Autoritet, at naar den vil foretage en Handling, enten det nu er en retslig eller en anden Handling, saa maa den selv afgøre sin Kompetence, og det bliver da en anden overordnet Autoritet, som eventuelt kan gøre en anden Opfattelse gældende. Naar den ærede Forespørger dernæst fremhæver, at Fogden naturligvis er en Domstol i den Betydning, hvori Grundlovens § 72 tager det, saa er det selvfølgelig noget, hvori jeg ogsaa er fuldstændig enig med det ærede Medlem. Naar man saa til Støtte for, at Fogdens Afgørelse skulde være bindende for Ministeriet for offentlige Arbejder, indtil der forelaa en